

ZRÍNYI MIKLÓS
NEMZETVÉDELMI EGYETEM
Doktori Tanács

TÓTH ISTVÁN MK. EZREDES

Az orosz hadiipar átalakulása 1992-től napjainkig, fejlődésének várható tendenciái 2020-ig, és ezek eredményeinek lehetséges hasznosítása a Magyar Honvédség haditechnikai fejlesztésében

című doktori (PhD) értekezésének szerzői ismertetése és
hivatalos bírálatai

Budapest
2011

ZRÍNYI MIKLÓS NEMZETVÉDELMI EGYETEM

Tóth István okl. mk. ezredes

Az orosz hadiipar átalakulása 1992-től napjainkig, fejlődésének várható tendenciái 2020-ig, és ezek eredményeinek lehetséges hasznosítása a Magyar Honvédség haditechnikai fejlesztésében

című doktori (PhD) értekezésének szerzői ismertetése és hivatalos bírálatai

Témavezető:

Ungvár Gyula nyá. mk. altábornagy,
Professor Emeritus, az MTA doktora

Budapest
2011

1. A TUDOMÁNYOS PROBLÉMA MEGFOGALMAZÁSA

Értekezésem azzal a szándékkal készítettem el, hogy bemutassam az irányadó orosz biztonság- és védelempolitikai dokumentumok (kiemelten a külpolitikai koncepció, a nemzeti biztonsági stratégia és a katonai doktrína) fejlődéstörténetén keresztül Oroszország azon törekvéseit, melyek nagyhatalmi szerepének visszaállítását célozzák és a világpolitika alakításában megkerülhetetlen szubjektumként kívánja elismertetni magát. Ezen dokumentumok jelentős hatást gyakoroltak és gyakorolnak ma is az orosz fegyveres erők szerkezetére, alkalmazási elveire és a részükre meghatározott feladatok végrehajtásához szükséges haditechnikai eszközök fejlesztésére. A kérdés: mennyiben képes az orosz hadiipar megújulni, teljesíteni a fegyveres erők igényeit?

A rendszerváltozás következtében átalakult az orosz hadiipar szerkezete. Vajon képes volt-e a hadiipari komplexum alkalmazkodni a nemzeti haderő megváltozott haditechnikai fejlesztési, beszerzési igényeihez és a nemzetközi fegyverkereskedelem trendjeihez? Hogyan alakulnak majd a „Biztonságpolitika – Gazdaság – Haderő” háromszög működésének összefüggései (kölcsonhatásai) Oroszországban, s ezek hatására a hadiipari komplexum milyen irányú fejlődésével lehet számolni 2020-ig?

Értekezésemben bizonyítani kívántam, hogy a globális fenyegetések és kihívások kezelése elengedhetlenné teszi a nemzetközi együttműködést mind politikai síkon, mind pedig a gazdaság speciális területén (hadiipar) Oroszország és a NATO (multi-, ill. bilaterális) kapcsolatrendszerében, valamint Oroszország és a külföldi államok között, ahol a politikai és a gazdasági érdekek egybeesése, vagy különbözősége (pl. bizalmatlanság, érdeksérelem) határozza meg ezen együttműködés mélységét és belső tartalmát. Mi jellemzi Oroszország haditechnikai együttműködését a NATO-val és a szövetség egyes tagállamaival, melyek az együttműködés fejlődésének lehetséges irányai? A mai napig is vita folyik arról, hogy a magyar haderő átalakításának alapvető szakaszának lezárta (2007 vége) után szükség van-e még a szovjet-orosz haditechnikát átmenetileg rendszerben tartani, és ha igen meddig. Illetve gazdaságos-e korszerűsítéssel a 15–20 éves, vagy még öregebb haditechnikát üzemeltetni az általa biztosított harci/védelmi képességek megőrzése miatt. Milyen lehetőségeket, előnyöket tud biztosítani, vagy milyen kockázatokkal járhat az orosz féllel szükségszerűen folytatandó haditechnikai együttműködés a magyar fél számára a Magyar Honvédség haditechnikai eszközparkjának fenntartásához, korszerűsítéséhez és fejlesztéséhez, a nemzeti feladatok és a szövetségi kötelezettségek teljesítéséhez?

2. KUTATÁSI CÉLOK

A téma választásakor az alábbi célokat tűztem ki:

- Részleteiben **áttekinteni, elemezni** Oroszország biztonságpolitikájának változását a Szovjetunió szétesését követően kidolgozott biztonság- és védelempolitikai dokumentumok fejlődéstörténete alapján, **külön kiemelve** a vonatkozó hatályos dokumentumok megállapításait, és az Oroszországi Föderáció Fegyveres Erőivel, azok haditechnikai eszközeivel szemben támasztott követelményeket;
- **megvizsgálni** az orosz hadiipari komplexum átalakulását és a különböző nemzetbiztonsági dokumentumok hatását az orosz hadiipar struktúrájára, tulajdonosi

viszonyaira, az általa előállított haditechnikai eszközök, fegyverzetek szerkezetére és fejlesztésük lehetőségeire. **Elemezni** és **értékelni** az orosz hadiipar jelenlegi helyzetét jellemző állapotokat (termelői és humán erőforrások, tudományos-kutatói potenciál), s ennek ismeretében **felvázolni** fejlődésének jövőképét. Ezzel összefüggésben **bemutatni** az orosz hadiipar, mint a gazdaság húzóágazatának exportlehetőségeit, **Oroszország** és a **NATO-tagállamok** közötti haditechnikai együttműködés perspektíváit, melyben mindinkább előtérbe kerül a korszerű haditechnikai eszközök és technológia orosz importja;

- a Magyar Honvédség tervezett alkalmazásának, feladatainak és az ehhez rendelendő haditechnikai eszközparkjának ismeretében **elemezni**, hogy milyen szovjet-orosz eredetű eszközök rendszerben tartásával lehet számolni közép- és hosszú távon. **Feltárni** azokat a lehetőségeket és kockázatokat, amelyek az orosz féllel folytatandó szükségzerű együttműködés jelenthet az MH haditechnikai eszközeinek hadrafoghatósága, országvédelmi és szövetségesi kötelezettségeink teljesítése szempontjából. **Megvizsgálni** és **javaslatokat megfogalmazni**, hogy a főlöslegessé váló, az inkurrenciába tartozó eszközök, felszerelések felszámolása, értékesítése, valamint adott haditechnikai eszközök esetében a közös kutatás-fejlesztés milyen költségkímélő megoldásokat, alternatívákat kínálhat a honvédelmi tárca vezetésének a magyar–orosz haditechnikai együttműködés keretében.

3. KUTATÁSI MÓDSZEREK

- A kutatási célok elérését szolgáló **szakirodalom tanulmányozása**, különösen az orosz biztonság- és védelempolitikai dokumentumok, s ezen belül a biztonságpolitikai koncepciók változásának – 1992-től napjainkig – **elemzése, rendszerezése**, hatásuk vizsgálata a katonai doktrína fejlődésére és ennek megjelenése a fegyveres erők fejlesztését célzó programok tartalmában.
- Az orosz hadiipar szerkezetváltását kiváltó okok, körülmények **feltárása**, a biztonságpolitika és a hadiipar kölcsönhatásán alapuló kapcsolatrendszer vizsgálata, a változások tendenciáinak **bemutatása és prognosztizálása** az elkövetkező évtizedre.
- Oroszország és az egyes NATO-tagállamok haditechnikai együttműködésének **összehasonlítása**, a kölcsönösen előnyös együttműködési formák és lehetőségek biztonságpolitikai, gazdasági és tudományos aspektusainak **nyomon követése**.
- A Magyar Honvédség hadfelszerelés-fejlesztési lehetőségeinek **logikai elemzése**, a nemzetközi együttműködés, s ezen belül az orosz féllel folytatandó haditechnikai együttműködés (K+F) keretében megvalósítható költséghatékony fejlesztések, beszerzések felvázolása, valamint ezen együttműködés **kockázatelemzése**.
- A fentiek elérését szolgáló, a témakörrel kapcsolatos konferenciákon, fórumokon való **részvétel**, szakértőkkel történő **konzultációk**.

4. AZ ELVÉGZETT VIZSGÁLAT TÖMÖR LEÍRÁSA FEJEZETENKÉNT

A választott témát a bevezető és befejező részek mellett három fejezetben dolgoztam fel.

A **Bevezetésben indokolom** a választott téma aktualitását és fontosságát, **megvilágítom** a „Biztonságpolitika – Gazdaság – Haderő” kölcsönhatásait, összefüggéseit történelmi és nemzetközi megközelítésből, valamint az orosz állam működése szempontjából. **Igazolom** a

védelemgazdaság-hadiipar szerepét a haderő igényeinek kielégítésében, illetve **bemutatom** a honvédelmet, mint gazdasági tevékenységet.

Az 1. fejezetben az orosz biztonságpolitika hivatalos értelmezéséből és struktúrájának felépítéséből kiindulva **bemutatom, levezetem** az Oroszországi Föderáció biztonságpolitikájának alakításában meghatározó szerepet betöltő dokumentumok – Nemzeti Biztonsági Stratégia, Külpolitikai Koncepció és Katonai Doktrína – fejlődéstörténetét. Külön alfejezetben **elemzem** és **értékelem** a jelenleg hatályos biztonságpolitikai dokumentumok tartalmát, és azokban a haderő és a hadiipari komplexum fejlesztésére vonatkozó általános célkitűzéseket, részletes feladatokat.

A 2. fejezetben bemutatom és elemzem az egykori Szovjetunió hadiipari komplexuma Oroszországban megmaradt bázisának fejlesztése érdekében a különböző elnöki ciklusokban hozott döntéseket, az ezekhez kapcsolódó programok prioritásait és eredményeit. A fejezet fontos része a hadiipari komplexum tulajdonosi viszonyaiban bekövetkezett változások hatásainak és az állam ellenőrző szerepének bemutatása, értékelése. Az orosz hadiipar exportorientáltságára tekintettel részleteiben **megvizsgálom** Oroszországnak a nemzetközi fegyverkereskedelemben elfoglalt helyét, kapcsolatrendszerének sajátosságait, együttműködését a NATO-tagállamokkal, az orosz fegyverimport főbb jellemzőit és perspektivikus területeit. A levont következtetések alapján **feltárom** az orosz hadiipar fejlődésének várható tendenciáit 2020-ig.

A 3. fejezetben bemutatom a Magyar Honvédségnél jelenleg rendszeresített szovjet-orosz eredetű haditechnikai eszközöket és további rendszerben tartásuk lehetőségeit. A magyar–orosz haditechnikai együttműködés eddigi tartalmát feltárva **rámutatok** a jövőbeni együttműködés lehetséges területeit, s ezzel összefüggésben **elemzem** azokat az előnyöket és kockázatokat, amelyekkel az együttműködés során a magyar félnek érdemes vagy szükséges számolnia.

A Befejezésben megfogalmazom az új tudományos eredményeket, és **ajánlásokat teszek** az értekezés felhasználhatóságára.

5. ÖSSZEGZETT KÖVETKEZTETÉSEK

1. Oroszország az egykori Szovjetunió jogutódjaként kényszeredetten élte meg világpótlási pozíciójának megrendülését és az Amerikai Egyesült Államok által dominált egypólusú világrend kialakulását. A különböző elnöki időszakokban kidolgozott irányadó stratégia dokumentumok (Nemzeti Biztonsági Stratégia, Katonai Doktrína, Külpolitikai Koncepció), valamint a jelenleg is hatályosak közös jellemzője a **nagyhatalmi státusz visszaállítására** vonatkozó szándék és az **atomfegyverek**, mint elrettentő-visszatartó erő **szinten tartásának** prioritásként kezelése.

2. Az orosz állami vezetés a geopolitikai és geostratégiai változásokat értékelve, elemezve felismerte annak szükségességét, hogy az Oroszországi Föderáció kül-, biztonság- és védelempolitikáját koherens módon és hosszú távra kell kialakítani, ami lehetővé teszi a fegyveres erők fejlesztésének és a hadiipari vállalatok termékszerkezetének (minőségi és mennyiségi vonatkozású) tervezését. A hatályos biztonság- és védelempolitikai dokumentumok (**NBS, KD és KK**), valamint az érvénybe lépett új Állami Fegyverzeti Program (**GPV-2020**) és a **HIK** fejlesztését szolgáló program (**PRNOP-2020**) az orosz vezetés célkitűzéseivel összhangban immáron egységes, logikusan felépített rendszert

képeznek. **Oroszország biztonságának rendszerszemléletű komplex megközelítése** a politikai elit részéről értékelésem szerint nagyobb siker lehetőségét hordozza magában, mint a korábbi években a külső vagy belső körülmények (politikai, gazdasági, katonai) változása által kikényszerített, azokra reagáló biztonság- és védelempolitikai dokumentumok, haderőreformok és fegyverzeti programok.

3. Az Oroszországi Föderáció hadiipari komplexuma a Szovjetunió felbomlását követő kezdeti időszakban komoly belső zavarokkal küzdött, amely részben az addig jól működő termelési kapcsolatok, tudományos kutatói bázishálózat egy részének külföldre kerülésével, másrészt a geopolitikai átrendeződés és a hidegháború megszűnése következtében az állami és külföldi megrendelésekben földcsuszamlás-szerű visszaesése miatt következett be. Az orosz vezetés a belső társadalmi-gazdasági nehézségek konszolidálása mellett is igyekezett a fegyveres erőkre, azok fegyverrendszerbeli és hadfelszerelési igényeinek (új, korszerűsített, felújított eszközök) kielégítésére, a hadiipari vállalatoknak adott állami megrendelésekkel kellő figyelmet fordítani.

4. Mára az orosz HIK elérte, megközelítette termelési kapacitásának felső határát, ezért a fegyveres erők átfegyverzését szolgáló állami megrendelések – a folyamat gyorsítására jelentős költségvetési forrásokat különítettek el – teljesítése és a növekvő világpiaci kereslet a hagyományos fegyverzetek kategóriájába tartozó orosz eszközök iránt elodázhatatlanná tették a HIK reformját. A hadiipar az orosz gazdaság húzóágazataként közvetett hatással bír nem csak az ország biztonságának garantálására (haditechnikai szempontból), hanem Oroszország nemzetközi politikai-gazdasági tekintélyére és globális-regionális érdekérvényesítési képességére. A meghirdetett reform kitörési pontjaként az orosz vezetés az önerőre támaszkodás helyett a fejlett ipari országokkal, elsősorban a Nyugattal történő haditechnikai együttműködés fokozatos elmélyítését jelölte meg, amely anyagi befektetéseivel kiegészítheti az orosz állami és magán tőkét, valamint csúcstechnológiájával hozzájárulhat az orosz hadiiparnak a világszínvonalhoz történő felzárkóztatásához.

5. Oroszország és a NATO-tagállamok közötti több- és kétoldalú haditechnikai együttműködés évről-évre fokozatosan bővül, mind több területen sikerül kölcsönösen előnyös, érdemi kapcsolatot (kutatás-fejlesztés, termelés) kialakítani, ami arról tanúskodik, hogy a közös biztonsági és katonai kihívásokra, kockázatokra együttes erőfeszítésekkel és hiteles katonai erővel lehet hatékony válaszokat adni. A magyar-orosz haditechnikai együttműködés egy szegmense a fent leírt kapcsolatoknak. Tekintettel az MH-nál rendszerezett szovjet-orosz eredetű haditechnikai eszközök és fegyverzet magas arányára, azokra a katonai képességekre, melyeket ezek az eszközök biztosítanak, **értékelésem szerint** a jövőben is szükségesszerű lesz a kiegyensúlyozott haditechnikai együttműködés fenntartása az orosz féllel. A magyar-orosz haditechnikai együttműködés fontos eleme lehet továbbá az egyes haditechnikai eszközök üzemeltetéséhez, karbantartásához és javításához kapcsolódóan speciális **regionális javítóbázis és alkatrészraktár** kialakítása, valamint a NATO érdekeit is messzemenően figyelembe véve magyar-orosz **védelmiipari vegyes vállalatok** létrehozása közös fejlesztésű katonai vagy kettősrendeltetésű eszközök gyártására, illetve a szakemberek együttműködése a kölcsönös érdeklődésre számot tartó kutatási területeken.

6. ÚJ TUDOMÁNYOS EREDMÉNYEK

A választott témában elvégzett kutatómunka alapján tudományos eredményként értékelem:

1. Oroszország újkori történelme során elfogadott valamennyi publikus biztonság- és védelempolitikai dokumentumát áttanulmányozva és elemezve bizonyítottam, hogy:
 - Oroszország gazdasági potenciáljára, stratégiai nyersanyagkészleteire és atomhatalmi pozíciójára építve nagyhatalmi státuszának visszaállítására törekszik és tartósan meghatározó szerepet fog betölteni a világpolitika alakításában;
 - Oroszország a nemzetközi jog alapelveire épülő többpólusú nemzetközi biztonsági rendszer megteremtését preferálja, és a világpolitikában tapasztalt tendenciát követve stratégiai érdekeit hiteles katonai erővel kívánja alátámasztani.
2. Feltártam az orosz hadiipari komplexum átalakulásának sajátosságait 1992-től napjainkig és igazoltam, hogy a biztonság- és védelempolitikai dokumentumokban meghatározott célok megvalósítása szempontjából meghatározó a haditechnikai eszközöket, fegyverzetet biztosító orosz hadiipari komplexum fejlesztése. Bizonyítottam, hogy a hadiipari komplexum a folyamatosan bővülő állami megrendelések és a külföldi államok beszerzési igényei következtében tartósan növekedése pályán marad.
3. Felvázoltam és levezettem az orosz hadiipar 2020-ig prognosztizált fejlődésének valószínűsíthető irányait, prioritásait és megállapítottam, hogy Oroszország biztonsága növelése, fegyveres erőinek korszerű hagyományos haditechnikai eszközökkel (fegyverzettel) történő felszerelése és hadiiparának technológiai felzárkóztatása érdekében a jövőben mélyíteni fogja a fejlett ipari országokkal (köztük elsősorban a NATO-tagállamokkal) kialakított haditechnikai együttműködését.
4. A Magyar Köztársaság Nemzeti Katonai Stratégiájában lefektetett hadfelszerelés-fejlesztési feladatokra és az orosz hadiipari komplexum fejlesztésének irányaira, prioritásaira alapozva meghatároztam azokat a perspektivikus területeket, ahol szükséges és lehetséges a magyar–orosz haditechnikai együttműködés, és amelynek eredményei a Magyar Honvédség haditechnikai fejlesztésében közvetlenül hasznosíthatók, így biztosíthatja hazánk védelmével és szövetségesi kötelezettségeink teljesítésével összefüggő feladataink magas szintű teljesítését.

7. A KUTATÁSI EREDMÉNYEK GYAKORLATI FELHASZNÁLHATÓSÁGA

Az értekezés fejezeteiben elemzett és értékelt biztonság- és védelempolitikai dokumentumok, valamint a bennük foglaltaknak az orosz hadiipar fejlődésére gyakorolt hatásának bemutatása az Oroszország biztonság- és védelempolitikájával foglalkozó szakértők és kutatók érdeklődésére tarthatnak számot.

Oroszország és a NATO-tagországok haditechnikai együttműködésének többféle információs- és adatbázisból összegyűjtött részletei, konkrétumai értékelésem szerint hiánypótló leírás, a közhiedelemmel ellentétben bizonyítja a NATO és Oroszország egymásra utaltságát a globális és regionális kihívások kezelésében. Nyilvánvaló, hogy mindkét fél rendelkezik olyan csúcstechnológiával, amelyet a másik fél – így hazánk is – költségkímélő módon hasznosíthat fegyveres erői fejlesztésében, a közös biztonsági kockázatok és veszélyek kezelésében.

Az értekezés utolsó fejezetében részletezett magyar–oroszc haditechnikai együttműködés eddigi eredményei és felvázolt jövőbeni lehetséges területei támpontul szolgálhatnak az MH haditechnikai fejlesztésében döntés-előkészítő vagy döntéshozó szereppel bírók számára. Az MH hadfelszerelési beszerzési terveihez kapcsolódó ajánlásaim (a hagyományos fegyverzetekhez tartozó konkrét haditechnikai kategóriák megnevezése) a nemzetközi fegyverkereskedelem tendenciáinak elemzésén alapulnak, amelyek kellő referenciát jelenthetnek a döntéshozók számára.

8. AJÁNLÁSOK

Az értekezésben közzé tett diagramok, táblázatok és térképvázlatok értékelésem szerint hiteles érvanyagként szolgálhatnak az Oroszország témakörrel foglalkozó szakértők és kutatók számára.

Véleményem szerint az értekezést hasznosan lehet beilleszteni a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem különböző tanszékein az oktatási és képzési programokba. A polgári és katonai nemzetbiztonsági szolgálatok Oroszország biztonság- és védelempolitikájával foglalkozó szakemberei is érdeklődéssel forgathatják értekezésem, hasznos vagy megerősítő információval, adatokkal és forrásokkal segítve mindennapi munkájukat.

9. A DOKTORJELÖLT TÉMÁVAL KAPCSOLATOS PUBLIKÁCIÓS JEGYZÉKE

- 1. Az orosz hadiipari komplexum reformja.*
Felderítő Szemle 2005/1. szám, 120–126. o.
- 2. Az Orosz Fegyveres Erők hagyományos fegyverzetének fejlesztési irányai 2012-ig.*
Felderítő Szemle 2005/2. szám, 83–89. o.
- 3. Oroszország biztonságpolitikai koncepciójának változásai 1992-től napjainkig.*
Felderítő Szemle 2006/1. szám, 17–26. o.
- 4. Oroszország és a NATO-tagországok haditechnikai együttműködésének tartalmi elemei.*
Felderítő Szemle 2006/4. szám, 79–85. o.
- 5. A magyar-orosz haditechnikai együttműködés jelene és perspektívái.*
Új Honvédségi Szemle 2007/11. szám, 22–31. o.
- 6. Orosz Fegyveres Erők – Egy újabb reform küszöbén.*
Felderítő Szemle 2009/2. szám, 125–130. o.

7. *Presence and perspectives of the Hungarian-Russian military-technical cooperation.*
AARMS 2008/1 Vol. 7. pp. 143–154.
8. *NATO Training Mission – Iraq.*
MK KBH Szakmai Szemle 2008/Special Issue pp. 38–44.
9. Tudományos-szakmai konferencia:
„A NATO feladatrendszerében az elkövetkező tíz évben várható változások”.
ZMNE, Budapest, 2006. 09. 27.
Előadás: *Az Iraki Hadsereg tisztjeinek felkészítéséről.*
Megjelent: *Hadtudomány* 2006/4. szám, Második Szekció 6. előadás

ELŐADÁSOK, KONFERENCIÁK

- Előadás az MK KBH kijelölt állománya részére:
„Az MK KFH szervezeti felépítése, helye, szerepe, feladatai a Magyar Köztársaság biztonságának védelmében” – 2005. november 16.
- Előadás a Budapesti Corvinus Egyetemen
„A modern Oroszország biztonságpolitikai kérdéseiről” – 2005. november 26.
- Tudományos-szakmai konferencia:
„A NATO feladatrendszerében az elkövetkező tíz évben várható változások”.
ZMNE Második Szekció 6. előadás, Budapest, 2006. 09. 27.
Előadás: *Az Iraki Hadsereg tisztjeinek felkészítése.*

10. A DOKTORJELÖLT SZAKMAI-TUDOMÁNYOS ÉLETRAJZA

Budapesten születtem 1955. július 05-én. Általános iskolai tanulmányaimat Budapesten végeztem el (1961-69), majd a II. Rákóczi Ferenc Gyakorló Közgazdasági Szakközépiskolában (1969-73) érettségi vizsgát tettem. 1973 augusztusától 1979 júniusáig Kijevben folytattam tanulmányokat a helyi Légvédelmi Rakétamérnöki Főiskola automatizált irányítási rendszerek és rádiólokátorok szakán. Mérnöki diplomám a Budapesti Műszaki Egyetem katonai rádióelektronikai mérnöki végzettségként honosította.

1979. augusztus 20-án előléptettek főhadnaggyá és tiszti fogadalmat tettem. Első tiszti beosztásomba (számítógép-javítómérnök) a 18. légvédelmi tüzérezredhez (Nagykanizsa) helyeztek, ahol 1982. július 31-ig teljesítettem szolgálatot.

1982. augusztus 01-jétől az MN VK 2.Csoportfőnökség állományába kerültem, ahonnan tíz hónapos szaktanfolyamra vezényeltek Moszkvába a Szovjet Hadsereg Akadémiájára. Az átképzés eredményes befejezése után az MN VK 2. Csfség. szakiskolájának német intenzív nyelvtanfolyamán vettem részt. A katonai szakanyaggal

bővített felsőfokú német nyelvvizsga követelményeinek eleget téve 1985. augusztus 01-jétől a Csoportfőnökség Együttműködési alosztályán főtiszti beosztást kaptam. 1989-90 tanévben tíz hónapos intenzív angol nyelvtanfolyamra iskoláztak be, melynek végén a katonai szakanyaggal bővített felsőfokú nyelvvizsgán megfeleltem.

1990. szeptember 17-től 1993. október 29-ig katonai és légügyi attaséhelyettesként teljesítettem szolgálatot hazánk moszkvai nagykövetségén. Hazatérésem után a Katonai Felderítő Hivatalban (KFH) alosztályvezetői beosztásban tevékenykedtem 1995. augusztus 31-ig. 1995. január 16 – március 10. közötti időszakban a DIA elemző szaktanfolyamán vettem részt Washingtonban. 1995. szeptember elsejei hatállyal katonai és légügyi attaséi beosztásba neveztek ki bécsi nagykövetségünkre. 1997. június 17-től Bécsből történt átakkreditálással elláttam a berni véderőattaséi teendőket is. Négyéves ausztriai külszolgálatomat követően a KFH Koordinációs és Együttműködési Főosztályán az Nemzetközi Együttműködési osztályt vezettem, majd 2001. június 26-tól 2004. december 16-ig hazánk moszkvai nagykövetségéhez beosztott véderő-, katonai és légügyi attaséként teljesítettem szolgálatot. Katonadiplomáciai szolgálataim alatt rendszeresen készítettem különböző terjedelmű elemző-értékelő jelentéseket, melyek a fogadó országok biztonság-politikájának aktuális kérdéseivel, fegyveres erőivel és nemzetbiztonsági szolgálataival foglalkoztak.

Moszkvai külszolgálatomat követően a KFH Humán Igazgatóság oktatási igazgatóhelyettesi beosztást láttam el. 2005. december 05 – 2006. június 21. közötti időszakban az Iraki NATO Kiképző Misszió (NTM-I) állományában az Iraki Szárazföldi Erők Parancsnokságán a Kiképző Csoport parancsnokaként, egyben magyar nemzeti rangidősként szolgáltam. 2007. szeptember 15-től áthelyeztek a honvédelmi minisztérium Nemzetközi Együttműködési Főosztály állományába, ahol főosztályvezető-helyettesi feladatkört láttam el. A 2010. évi parlamenti választások után a HM-ben végrehajtott szervezeti változások keretében október 1-jével megalakult a Nemzetközi Együttműködési és Fegyverzetellenőrzési Hivatal, melynek vezetőjeként teljesíték szolgálatot.

2004 szeptemberétől a ZMNE Katonai Műszaki Doktori Iskola levelező doktorandusz hallgatója voltam. A doktori képzés keretében előírt vizsgakövetelményeket teljesítettem és 2007. június 06-án a tanulmányaim elvégzését igazoló abszolutóriumot részemre kiadták. A doktori képzés ideje alatt, majd az azt követő időszakban 9, többségében az értekezésemhez kapcsolódó témában publikáltam lektorált szakmai folyóiratokban, valamint több előadást tartottam.

Budapest, 2011. május 23.

Tóth István mk. ezredes